USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

მომსახურების ხარჯის ტარიფის განსაზღვრა

მიჩიგანის საჯარო მომსახურების კომისია (MPSC)
ლიცენზირებისა და რეგულირების საქმეთა დეპარტამენტი

ჩაკ პუტნამი MPSC-ის თანამშრომელი

მიჩიგანის ელექტროენერგიის კომპანიების რეგულირების სტატუსი

- ინვესტორის საკუთრებაში არსებული ელექტროენერგიის 8 კომუნალური კომპანია (არეგულირებს MPSC)
- ელექტროენერგიის კომუნალური მომსახურების 9 კოოპერატივი
  - 3-ის ტარიფს არეგულირებს MPSC
  - 6-ს არეგულირებენ წევრები
- მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული ელექტროენერგიის კომუნალური მომსახურების 41 კომპანია (რეგულირება არ ხდება MPSC-ის მიერ)

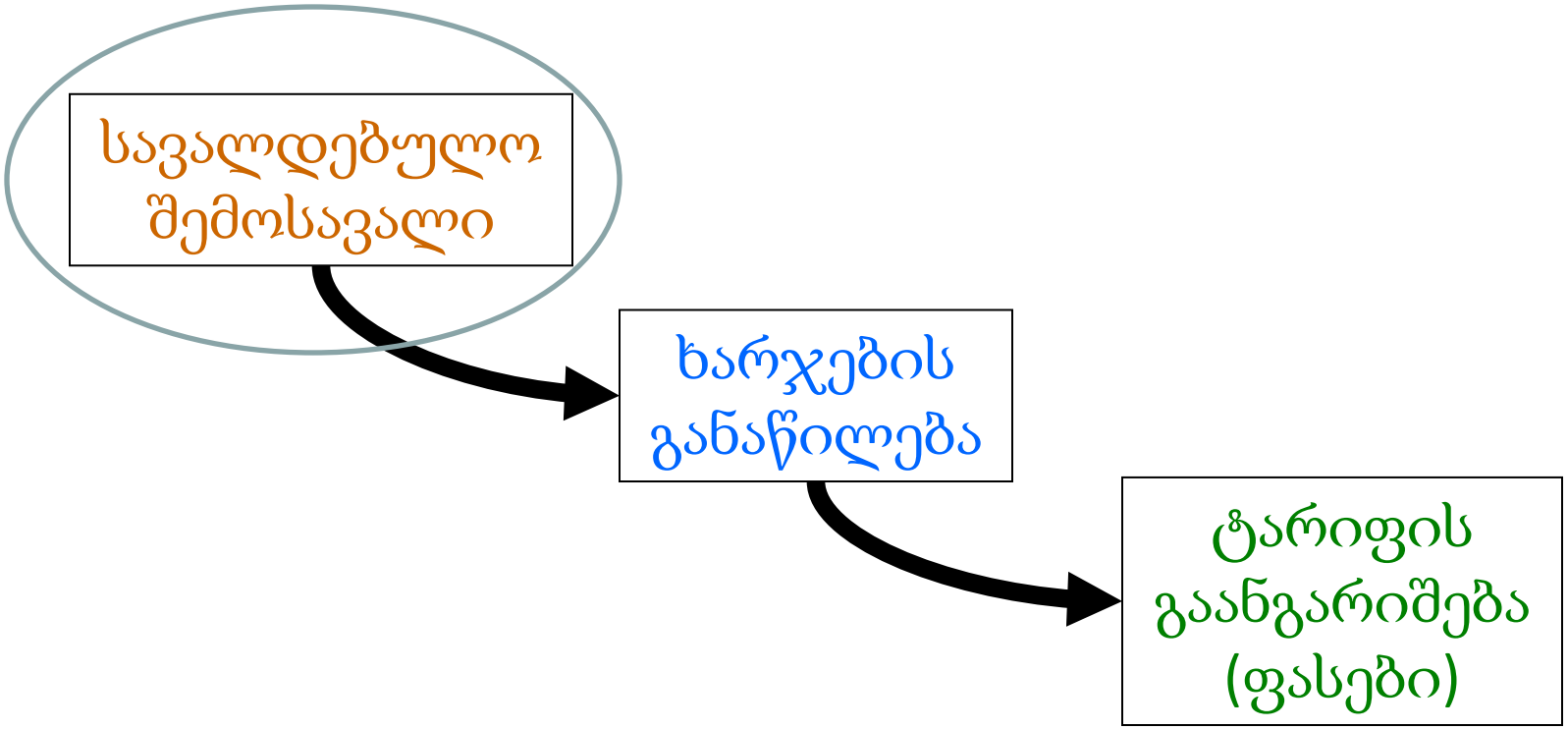
ტარიფის საქმის მოსმენის ზოგადი პროცესი

- კომპანია ახდენს ტარიფის გაზრდის ინიცირებას
- შესაძლებლობას აძლევს MPSC-ის თანამშრომლებსა და სხვა მონაწილეებს (გენერალური პროკურორი, ABATE, MCAAA, MEC და ა. შ.), საქმის მოსმენის დროს შეჯიბრებითი პროცესის პრინციპით დაწვრილებით განიხილონ წარმოდგენილი მოთხოვნები
- საბოლოო ტარიფებს MPSC განსაზღვრავს

ტარიფის შემუშავება

- **სავალდებულო შემოსავლის** განსაზღვრა (ხარჯების შეფასება) ტესტურ წელიწადში
- **ხარჯების განაწილება** აბონენტთა კლასებზე მოხმარების სტილის მიხედვით
    - მომსახურების ღირებულების კვლევა
- **ტარიფის გაანგარიშება** ისე, რომ ხარჯების ამოღება ტარიფისა და დანარიცხების საშუალებით მოხდეს

ტარიფიკაციის ტრადიციული პროცესი

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

სავალდებულო შემოსავლის ფორმულა

სავალდებულო შემოსავალი = r(RB) + E + D + T

r = კაპიტალდაბანდების საერთო ამონაგების კოეფიციენტი

RB = სატარიფო ბაზა

E = ოპერაციული ხარჯები

D = ცვეთა და ამორტიზაცია

T = ბეგარა

სავალდებულო შემოსავლის ფორმულა:

$$RR = r(RB) + E + D + T$$

RR (ტარიფიკაცია) =

r(RB) + E + D + T – სხვა შემოსავალი

სავალდებულო შემოსავლის ფორმულა:

შემოსავლის დეფიციტი =

r(RB) + E + D + T – სხვა შემოსავალი – მიმდინარე შემოსავალი

შემოსავლის დეფიციტი =

RR (ტარიფიკაცია) - მიმდინარე შემოსავალი

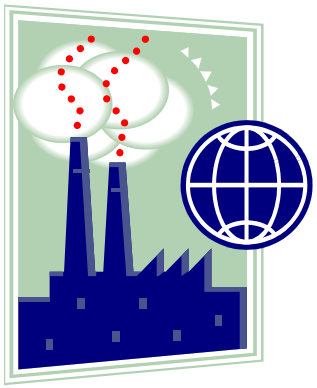
აქედან გამომდინარე,

RR (ტარიფიკაცია) =

მიმდინარე შემოსავალი + შემოსავლის დეფიციტი

სატარიფო ბაზა

სატარიფო ბაზა = უძრავი აქტივები + საბრუნავი საშუალებები

(საბუღალტრო ბალანსიდან)

სატარიფო ბაზა

- სატარიფო ბაზის გაანგარიშება საქმეში: U-16472

		დანართი B1 ($000)	
მთლიანი ელ. ენერგიის - სატარიფო ბაზა	განმცხადებლის პროგნოზი	შესწორებები	თითო შეკვეთაზე
ექსპლუატ. არსებული ელ. სადგური:			
ექსპლუატ. არსებული ელ. სადგური:	$15 218 948	($20 792)	**$15 198 156**
ელ. სადგ. მომავალში გამოსაყ.	4 460	(3 474)	**986**
მიმდინარე მშენებლობა	660 856	7 363	**668 219**
კომუნალური ელ. სადგური მთლიანად	$15 884 264	($16 903)	**$15 867 361**
გამოვაკლოთ: აკუმულირებული ცვეთა	(6 480 556)	33 313	**(6 447 243)**
კომუნალური ელ. სადგურის ნეტო	$9 403 708	$16 410	**$9 420 118**
ბირთვული საწვავის საკუთრება - ნეტო	149 949	0	**149 949**
ელ. სადგური - ნეტო	$9 553 657	$16 410	**$9 570 067**
საბრუნავი კაპიტალის შესწორება	592 444	(82 784)	**509 660**
სატარიფო ბაზა	$10 146 101	($66 374)	**$10 079 727**

სუფთა ოპერაციული მოგების გაანგარიშება (U-16472)

დანართი C1			
($000)	განმცხადებელი		
აღწერა	პროგნოზი	შესწორებები	თითო შეკვეთაზე
შემოსავლები	$4 299 038	$39 664	**$4 338 702**
საოპერაციო ხარჯები			
საწვავი და შეძენილი ელექტროენერგია	$1 405 606	$14 802	**$1 420 408**
ოპერაციებისა და მიმდინარე რემონტის ხარჯები	1 520 953	(134 950)	**1 386 003**
ცვეთა და ამორტიზაცია	590 435	(28 177)	**562 258**
საკუთრებისა და სხვა გადასახადები	262 340	(1 256)	**261 084**
შტატის საშემოსავლო გადასახადი	28 143	5 350	**33 493**
ფედერალური საშემოსავლო გადასახადი	74 192	61 070	**135 262**
საერთო საოპერაციო ხარჯები	$3 881 669	($83 161)	**$3 798 508**
შემოსავალი ოპერაციებიდან	$417 369	$122 825	**$540 194**
სხვა შემოსავლების შესწორებები			
AFUDC (საგადასახადო შეღავათი მშენებლობის დანახარჯებზე) და სხვა	$7615	$164	**$7 779**
საერთო შემოსავალი ელექტროენერგიის მიწოდების სუფთა ოპერაციებიდან	$424 984	$122 989	**$547 973**

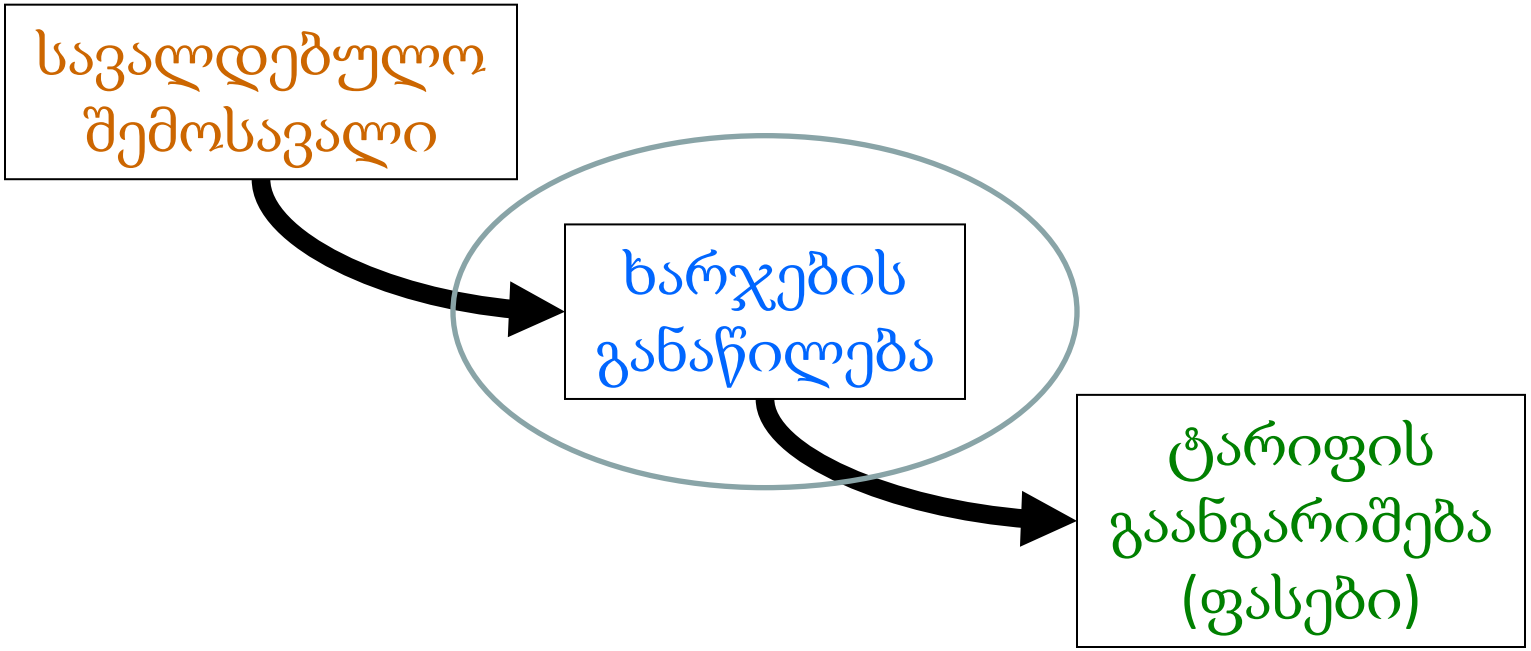
შემოსავლის დეფიციტის გაანგარიშება (U-16472)

	დანართი A1 ($000)		
აღწერა	განმცხადებელი პროგნოზი	შესწორებები	თითო შეკვეთაზე
სატარიფო ბაზა	$10 146 101	($66 374)	**$10 079 727**
შესწ. სუფთა შემ. ოპერაციებიდან	$424 984	$122 989	**$547 973**
კაპიტ. დაბან. საერთ. ამონაგ. კოეფ.	4,1886%	1,2477%	**5,4364%**
კაპიტალდაბანდების ამონაგების საერთო კოეფიციენტი	6,8646%	-0,2783%	**6,5863%**
სავალდებულო მოგება	$696 489	($32 608)	**$663 881**
მოგების დეფიციტი / (საკმარისობა)	$271 505	($155 597)	**$115 908**
შემოსავლის გარდაქმნის კოეფიციენტი	1,6355		**1,6355**
შემოსავლის დეფიციტი / (საკმარისობა)	$444 046	($254 478)	**$189 568**

სავალდებულო შემოსავალი (U-16472)

		($000)	
	განმცხადებელი		თითო
	პროგნოზი	შესწორებები	შეკვეთაზე
მიმდინარე შემოსავლები	$4 299 038	$39 664	**$4 338 702**
შემოსავლის დეფიციტი	$444 046	($254 478)	**$189 568**
სავალდებულო შემოსავალი	$4 743 084	($214 814)	**$4 528 270**

ტარიფიკაციის ტრადიციული პროცესი

ხარჯების განაწილება

- აბონენტთა კლასის მომსახურების ხარჯის შესწავლა იკვლევს იმას, თუ როგორ ნაწილდება კომპანიის მომსახურების ხარჯი (სავალდებულო შემოსავალი) აბონენტთა კლასების მიხედვით.
- აბონენტთა კლასი ანუ მომსახურების კლასი - მსგავსი მახასიათებლების მქონე აბონენტთა დაჯგუფება, რათა მოხდეს მათთვის შესაფერისი ელექტროენერგიის ტარიფის განსაზღვრა.
  - ზოგადად მიღებული კლასიფიკაციით გვაქვს საყოფაცხოვრებო, კომერციული, პირველადი მომსახურებისა და სამრეწველო აბონენტთა კლასები
- კომპანიის მომსახურების მთლიანი ხარჯების აბონენტის ინდივიდუალურ კლასებზე განაწილებით შეიძლება მივიღოთ სავალდებულო შემოსავლის საბოლოო სიდიდე თითოეული კლასის აბონენტებისათვის ისე, რომ თითოეული კლასის აბონენტებმა გადაიხადონ იმ ხარჯების თანხა, რომელიც კომუნალური მომსახურების კომპანიამ გაიღო მოცემული კლასის მომსახურებაში.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

მომსახურების ღირებულების კვლევის ეტაპები

- ფუნქციონალიზაცია: ხარჯები იყოფა წარმოების, გადაცემისა და განაწილების ხარჯებად
- იურისდიქციონალიზაცია: ხარჯები ნაწილდება ფედერალურ იურისდიქციაზე ან მიჩიგანის იურისდიქციაზე
- კლასიფიკაცია: ხარჯების კლასიფიკაცია ხდება აბონენტის, ელექტროენერგიისა და მოთხოვნის მიხედვით
- განაწილება: ხარჯები ნაწილდება აბონენტთა განსხვავებულ კლასებზე - საყოფაცხოვრებო, კომერციული, სამრეწველო, ქუჩის განათება

მომსახურების ღირებულების კვლევა

საწყისი მონაცემები

მონაცემი 1: WACC, RevMult, ფუნქციის პროცენტები, ინდივიდუალური ღირებულება
მონაცემი 2: პირდაპირი დავალებები, შემოსავლები, მრიცხველების #, აბონენტთა #
12PSAlloc: ელექტროენერგიის მოწოდების ფუნქციის ხარჯების განაწილების კოეფიციენტები
12DistAlloc: ელექტროენერგიის დისტრიბუციის ხარჯების განაწილების კოეფიციენტები

↓

↓

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ხარჯის ფუნქციონალიზაცია

National Association of Regulatory Utility Commissioners

სატარიფო ბაზის ფუნქციონალიზაცია

	დანართი B1 ($000)			
საწყისი მონაცემები		საწყისი მონაცემები	წარმოება	განაწილება
ექსპლუატაციაში არსებული ობიექტი:				
ექსპლუატაციაში არსებული ობიექტი:	$15 198 156	44	**$8 135 736**	**$7 062 420**
ელექტროსადგური მომავალში გამოსაყენებლად	986	1	**421**	**565**
მიმდინარე მშენებლობა	668 219	17	**500 659**	**167 560**
კომუნალური ელექტროსადგური მთლიანად	$15 867 361		**$8 636 816**	**$7 230 545**
გამოვაკლოთ: აკუმულირებული ცვეთა	(6 447 243)	41	**(3 721 923)**	**(2 725 320)**
კომუნალური ელექტროსადგური - ნეტო	$9 420 118		**$4 914 893**	**$4 505 225**
ბირთვული საწვავის საკუთრება - ნეტო	149 949	1	**149 949**	**0**
ელექტროსადგური - ნეტო	$9 570 067		**$5 064 842**	**$4 505 225**
შესწორება საბრუნავი კაპიტალის გამოკლებით	509 660	24	**562 974**	**(53 314)**
სატარიფო ბაზა	$10 079 727	128	**$5 627 816**	**$4 451 911**
			55.8%	**44.2%**

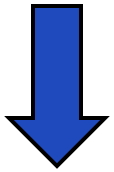
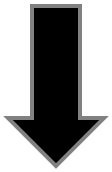
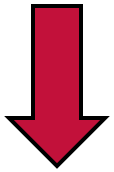
სატარიფო ბაზის იურისდიქციონალიზაცია

	დანართი B1 ($000)					
საწყისი მონაცემები	სულ წარმოება	მიჩიგანი იურისდიქცია	ფედერალური იურისდიქცია	სულ განაწილება	მიჩიგანი იურისდიქცია	ფედერალური იურისდიქცია
ექსპლუატაციაში არსებული ობიექტი:						
ექსპლუატაციაში არსებული ობიექტი:	$8 135 736	$8 037 901	$97 835	$7 062 420	$7 055 873	$6 547
ობიექტი მომავალში გამოსაყენებლად	421	416	5	565	565	0
მიმდინარე მშენებლობა	500 659	494 638	6 021	167 560	167 476	84
კომუნალური ელექტროსადგური მთლიანად	$8 636 816	$8 532 955	$103 861	$7 230 545	$7 223 914	$6 631
გამოვაკლოთ: აკუმულირებული ცვეთა	(3 721 923)	(3 677 165)	(44 758)	(2 725 320)	(2 722 530)	(2 790)
კომუნალური ელექტროსადგური - ნეტო	$4 914 893	$4 855 790	$59 103	$4 505 225	$4 501 384	$3 841
ბირთვული საწვავის საკუთრება - ნეტო	149 949	147 372	2 577	0	0	0
ელექტროსადგური - ნეტო	$5 064 842	$5 003 162	$61 680	$4 505 225	$4 501 384	$3 841
შესწორება საბრუნავი კაპიტალის გამოკლებით	562 974	557 875	5 099	(53 314)	(53 017)	(297)
სატარიფო ბაზა	$5 627 816	$5 561 037	$66 779	$4 451 911	$4 448 367	$3 544
		98,8%	1,2%		99,9%	0,1%

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ფუნქციონალიზაცია კლასიფიკაციისათვის

National Association of Regulatory Utility Commissioners

სატარიფო ბაზის კლასიფიკაცია

- COSS (მომსახურების ღირებულების კვლევა) მზადდება კომუნალური მომსახურების კომპანიისათვის. MPSC-ის თანამშრომლები იყენებენ კომპანიის COSS-ს, ოღონდ კომპანიის მიერ შეტანილ ციფრებს თანამშრომლების მიერ შეტანილი ციფრებით ცვლიან.
- COSS-ის მოწმე, რომელიც კომპანიის სახელით გამოდის, კლასიფიკაციას შემდეგნაირად განიხილავს:
  - „მოცემულ შემთხვევაში, მე ფორმალურად არ მომიხდენია ხარჯების კლასიფიკაცია, ვინაიდან მომსახურების ხარჯების გამოთვლაში გამოყენებული მეთოდები ითვალისწინებს და სწორად იღებს მხედველობაში იმას, თუ რასთანაა ეს განაწილებული ელემენტი კავშირში - აბონენტთან, მოთხოვნილებასთან თუ ელექტროენერგიასთან. და კიდევ, ამ საქმეში ტარიფის შედგენის პასუხისმგებელი მოწმეებისაგან განაწილების მეთოდებში აშკარად ნაჩვენები კლასიფიკაციის გარდა, სხვა დამატებითი კლასიფიკაციის ჩვენება არ მოითხოვება.“

კლასიფიკაციის მაგალითი U-17087 საქმეში

($000)	სულ საყოფაცხოვრებო	სულ მეორადი	სულ პირველადი	სულ განათება და აღურიცხავი	ტარიფი GSG	სულ არა-იურისდიქციული
შემოსავალი შეთავაზებული ტარიფით	1 087 083	665 421	1 057 308	16 616	3358	28 061
წარმოება: სიმძლავრესთან დაკავშირებული ხარჯი	641 022	391 266	586 389	7 623	1 597	13 467
წარმოება: ელექტროენერგიასთან დაკავშირებული ხარჯი	446 061	274 154	470 919	8 993	1 762	14 593
განაწილებასთან დაკავშირებული ხარჯი	496 335	248 697	102 811	23 885	1 963	661
მომხმარებლებთან დაკავშირებული ხარჯი	142 474	44 691	26 504	1 433	78	505

კლასიფიკაცია ხარჯების განაწილებაზე

ელექტროენერგიის განაწილების კლასიფიცირებული ხარჯები

წარმოების კლასიფიცირებული ხარჯები

დარიცხული გადაცემის ხარჯები

განაწილდება

საყოფაცხოვრებო

კომერციული

სამრეწველო

სატარიფო ბაზის განაწილება

- 128 მონაცემის (რომლებიც შეადგენს სატარიფო ბაზას) ფუნქციონალიზაციის შემდეგ, წარმოებასთან დაკავშირებული ხარჯები ნაწილდება ხარჯების განაწილების 10 განსხვავებული კოეფიციენტის გამოყენებით
- ელექტროენერგიის განაწილებასთან დაკავშირებული ხარჯების 3.3% პირდაპირ ემატება. დანარჩენი არაპირდაპირი ხარჯები ნაწილდება ხარჯების განაწილების 25 განსხვავებული კოეფიციენტის გამოყენებით.

ოპერაციული შემოსავლები

- ბილინგის განმსაზღვრელი ელემენტების პროგნოზისა და არსებული სატარიფო სტრუქტურის გამოყენებით მიმდინარე ტარიფით მიღებული შემოსავლის პროგნოზია $ 4,2 მილიარდი და პირდაპირაა დამატებული მათი შესაბამისი ტარიფის კლასზე მონაცემების მე-2 ცხრილში.
- ასევე, პროგნოზირებულია დამატებით $150 მილიონი შემოსვლის მიღება სხვა წყაროებიდან ტარიფების გარდა. ეს სხვა შემოსავლები იყენებს 22 მონაცემს COSS-ის მონაცემების 1-ლ ცხრილში. ხდება მათი ფუნქციონალიზაცია და შემდეგ ხარჯების განაწილება ხარჯების განაწილების 10 განსხვავებული კოეფიციენტით.

საოპერაციო ხარჯები

- ოპერაციული ხარჯები პროგნოზით $3,8 მილიარდი იქნება. COSS-ის მონაცემების 1-ლ ცხრილში იყენებენ 133 მონაცემს. შეტანილი ციფრები საბუღალტრო აღრიცხვის უნიფიცირებული სისტემის სარკისებური ანარეკლია. საბუღალტრო აღრიცხვის უნიფიცირებული სისტემა ახდენს ყველა ხარჯის კლასიფიკაციას კონკრეტულ კატეგორიებად და ამიტომაც ხარჯების კლასიფიკაციის მიმართულებით პირველი გადადგმული ნაბიჯია. ხდება ამ ხარჯების ფუნქციონალიზაცია და შემდეგ განაწილება ხარჯის განაწილების 56 განსხვავებული კოეფიციენტით.

ხარჯების განაწილება

ფუნქცია	ხარჯების განაწილების კოეფიციენტი	საყოფაცხოვრებო	კომერციული	სამრეწველო
წარმოება	მოთხოვნილება და ელექტროენერგია	% გენერაციის ობიექტი + შესყიდვა	%	%
	ელექტროენერგია	% საწვავის შესყიდვა	%	%
გადაცემა	მოთხოვნილება და ელექტროენერგია	% ტრანსმისია	%	%
განაწილება	მოთხოვნილება	% სადენები	%	%
	მომხმარებელი	% მრიცხველები	%	%

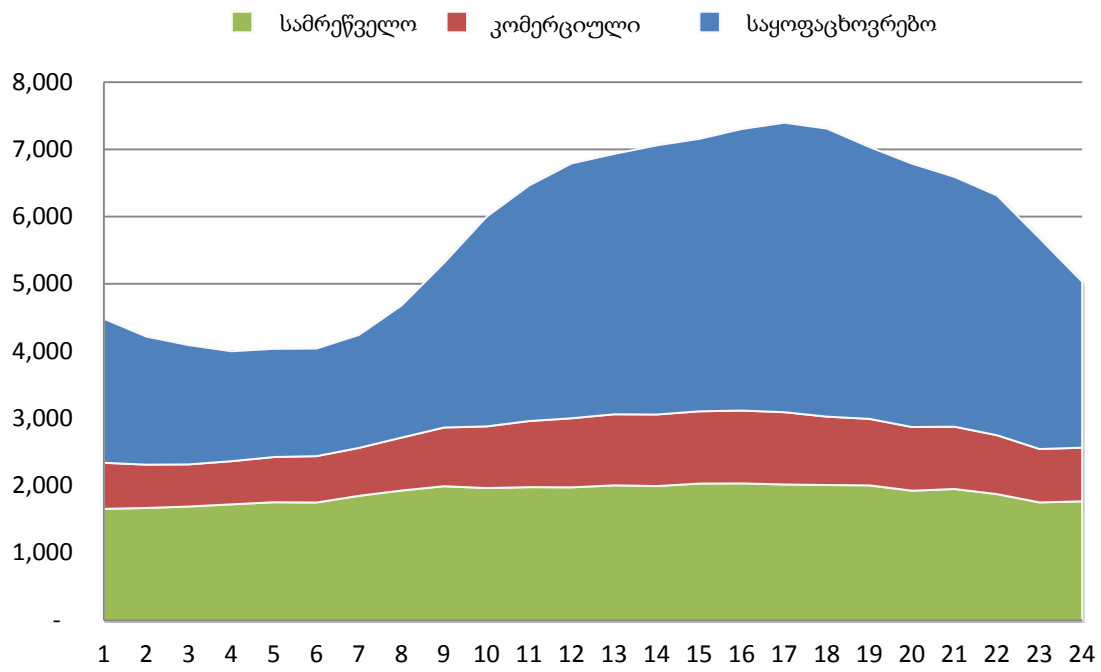
თითოეულ კლასზე მოსული სავალდებულო შემოსავალი

	- სულ ელექტრ.	განაწ. იურისდ. ელექტრ.	სულ საყოფაცხოვრებო	სულ კომერციული მეორადი	სულ პირველადი	E-1 St Lgt D9 OPL E-2 სიგნალები	12 CP FERC სულ საბითუმო
სატარიფო ბაზა	10 079 727	10 009 401	4 610 095	2 379 815	2 752 313	267 178	70 321
შემოს. გამოკლ. გარანტ. და ბეგარა	4 338 702	4 294 609	1 864 286	983 566	1 382 480	64 276	44 093
ხარჯები:							
საწვავი	1 157 713	1 134 226	414 175	246 331	465 658	8 062	23 488
შესყიდული ელექტროენერგია	262 695	262 695	84 354	49 800	126 676	1 864	-
O & M (ოპერაც. მიმდინ.) ხარჯები	1 386 003	1 374 992	698 803	288 942	372 201	15 046	11 012
ცვეთა	562 258	558 974	276 073	131 672	137 646	13 583	3 284
სხვა გადასახადები	261 084	259 210	121 552	60 186	71 872	5 601	1 874
საშემოსავლო გადასახადი	168 754	167 687	66 343	47 730	48 841	4 774	1 067
ამორტიზაცია	-	-	-	-	-	-	-
საერთო დანახარჯები	3 798 508	3 757 784	1 661 300	824 660	1 222 894	48 929	40 724
სუფთა მოგება ოპერაციებიდან	540 194	536 825	202 986	158 906	159 586	15 347	3 369
AFUDC და სხვა	7 779	7 779	2 866	1 747	3 122	44	0
სუფთა შესწორებები	0	0	0	0	0	0	0
შესწ. სუფთა მოგება ოპერაციებიდან	547 973	544 604	205 853	160 653	162 708	15 391	3 369
ამონაგები კაპიტალდაბანდებიდან	5,44%	5,44%	4,47%	6,75%	5,91%	5,76%	4,79%
6,5863 % ამონაგები	663 881	659 249	303 635	156 742	181 276	17 597	4 632
მოგების დეფიციტი	115 908	114 645	97 782	(3 911)	18 568	2 206	1 262
შემოს.მთლიანი დეფიც. / (საკმარისობა)	189 568	187 502	159 923	(6 397)	30 368	3 609	2 065
სავალდებულო შემოსავალი	4 528 270	4 482 111	2 024 209	977 169	1 412 848	67 885	46 158

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

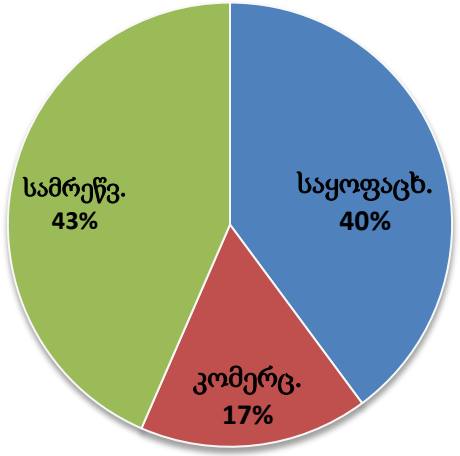
National Association of Regulatory Utility Commissioners

პიკურ დატვირთვაზე წვლილი კლასების მიხედვით (მვტ)

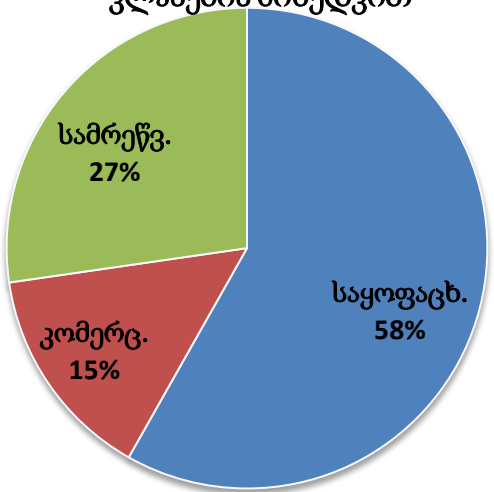

მომხმარებლების დინამიკური დატვირთვის მონაცემები 2010 წლის 5 ივლისიდან

დილის 5:00 - სრული დატვირთვა კლასების მიხედვით

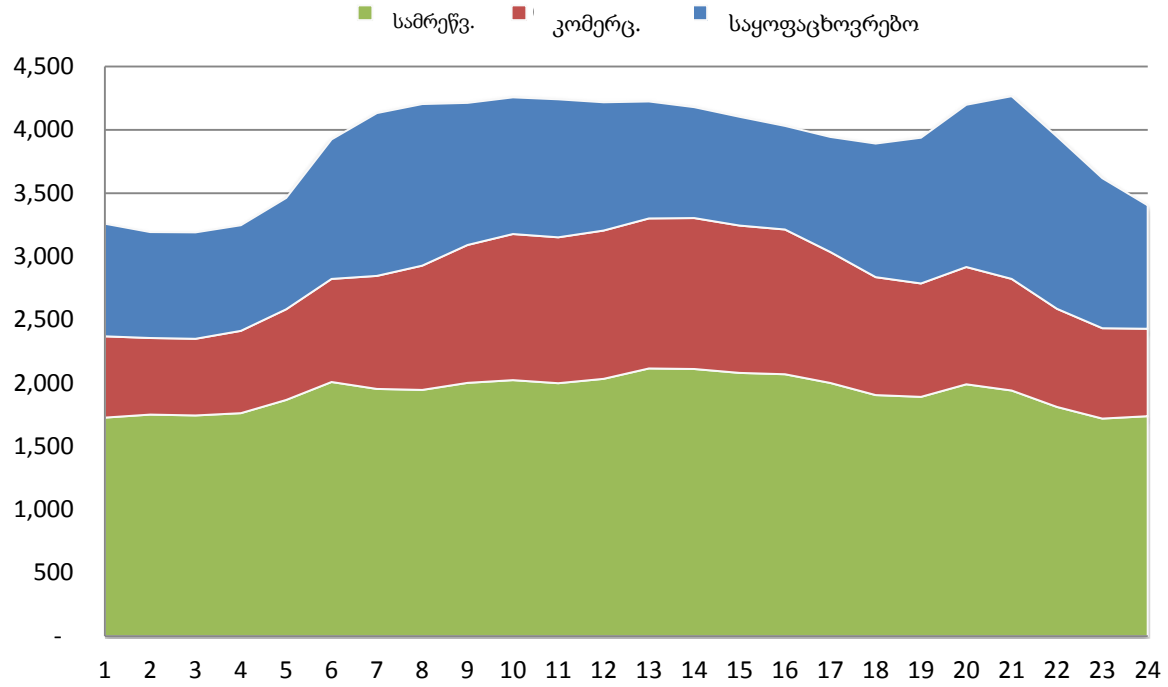
დილის 5:00 - სრული დატვირთვა კლასების მიხედვით

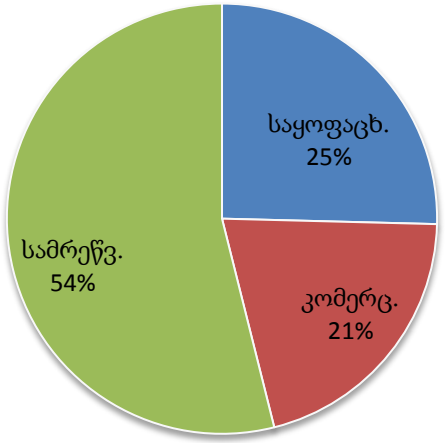
USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

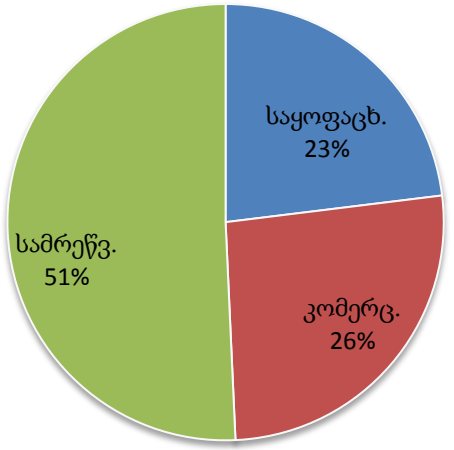
პიკურ დატვირთვაზე წვლილი კლასების მიხედვით (მვტ)

დილის 5:00 - სრული დატვირთვა კლასების მიხედვით

დილის 5:00 - სრული დატვირთვა კლასების მიხედვით

მომხმარებლების დინამიკური დატვირთვის მონაცემები 2010 წლის 14 აპრილიდან

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

მომხმარებლების ელექტროენერგიის საქმე # U-17087 მაგალითი

მთლიანი სავალდებულო შემოსავალი: $4 მილიარდი

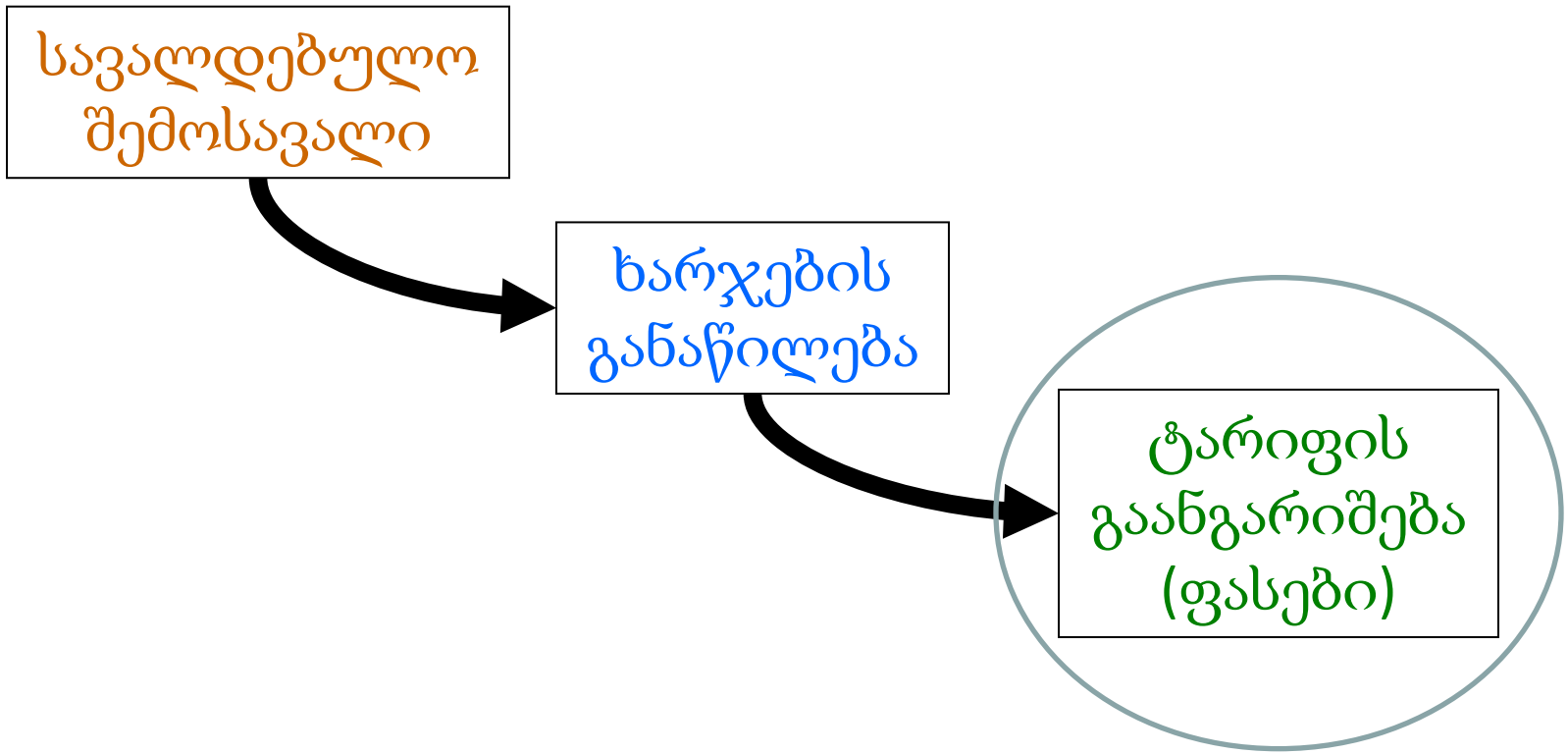
ხარჯების განაწილება ტარიფის 3 კლასზე

საყოფაცხოვრებო	კომერციული	სამრეწველო
43,6%	25,6%	30,8%
		
სავალდებულო კლასიდან: $1,8 მილიარდი	სავალდებულო კლასიდან: $1 მილიარდი	სავალდებულო კლასიდან: $1.2 მილიარდი

საჯარო აქტი (PA) 286, 2008 წ.

- ნაწილი 11(1) ავალდებულებს MPSC-ს, რომ DTE-სა და აბონენტებისათვის გადავიდეს მომსახურების ღირებულების ტარიფებზე (ე. წ. „უკუღმართობების გამოსწორება“)
  - 2013 წლის 6 ოქტომბრისათვის (დავალება ვადებში შესრულდა)
  - ელექტროენერგიის ტარიფები სხვა კომპანიებისათვის გადავიდა მომსახურების ღირებულებაზე
- აბრკოლებს სპეციალური კონტრაქტების ან ტარიფების დამტკიცებას
- ეს მხოლოდ მიჩიგანში ხდება

ტარიფიკაციის ტრადიციული პროცესი

ტარიფიკაციის პროცესი

- ხარჯების განაწილება განსაზღვრავს, *თუ რამდენი დოლარი შეგროვდა* მომსახურების სხვადასხვა კლასიდან

- ტარიფის გაანგარიშებით განისაზღვრება, თუ *როგორ უნდა შეგროვდეს დოლარები* აბონენტთა და მომსახურებათა სხვადასხვა ჯგუფიდან

- ზოგადად, ხარჯების ამოღება უნდა მოხდეს დანარიცხებიდან, რომლებიც შეესაბამება მათ კლასიფიკაციასა და ფუნქციონალიზაციას
  - –რაც შეეხება ფიქსირებულ ხარჯებს, მათი ამოღება ხშირად შეიძლება მოხმარებული ელექტროენერგიის შესაბამისი საფასურიდან (განსაკუთრებით ეს ეხება საყოფაცხოვრებო და სხვა მცირე ზომის აბონენტებს)

ფასდადების ელემენტები

დოქტორი ჯეიმზ ს. ბონბრაიტი თავის წიგნში „კომუნალური მომსახურების ტარიფების პრინციპები“ (1961 წ.), რომლის ციტირებაც ხშირად ხდება ტარიფის გაანგარიშების ავტორების მიერ, გვაწვდის ტარიფის შემუშავების ანუ ფასწარმოქმნის რვა ტრადიციული ელემენტის ჩამონათვალს.

- მარტივი და მოსახლეობის მიერ მისაღები
- წინააღმდეგობრივი ბუნებისაგან თავისუფალი
- საკმარისი შემოსავალი
- სტაბილური შემოსავალი
- სტაბილური ტარიფები
- სრული ხარჯების გადანაწილების დროს სამართლიანობა
- თავიდან იცილებს უსაფუძვლო დისკრიმინაციას ტარიფებში
- შეიცავს ეფექტურობის წამახალისებელ ელემენტს

განსაზღვრავს იმას, თუ როგორ მოხდება ხარჯების ამოღება თითოეული კლასის მომხმარებლებისაგან

- აბონენტზე დარიცხული თანხა
  - ფარავს მომხმარებლის მომსახურების ბაზურ ფიქსირებულ ხარჯს (მაგ., აბონენტის მიერთების ხარჯი)
    - მრიცხველის ჩვენება, ბილინგი და ა. შ.
    - გადასახადი ძირითადი ობიექტებისათვის, რომლებიც მომსახურების მიწოდებისათვის გამოიყენება
- სიმძლავრის ან მოთხოვნილების საფასური
  - ფარავს ხარჯს, რომელიც გაიღო სისტემამ მომხმარებლის მაქსიმალური დატვირთვის ან მოხმარების გამო
  - საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებისათვის, ჩვეულებრივ, არ არის გათვალისწინებული
- მოხმარების ტარიფი
  - ფარავს მომსახურების ყოველი ერთეულის ინკრემენტულ ხარჯებს

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

ტარიფის გაანგარიშება

- მიჩიგანი იყენებს სამსაფეხურიან სტრუქტურას:
  - <u>ელექტროენერგიის მიწოდების საფასური:</u>
    - გადასახადი თითოეულ გაყიდულ ერთეულზე (კვტ.სთ ან მვტ.სთ).
    - გადასახადი მოთხოვნილების ყოველ ერთეულზე (კვტ ან მვტ) უფრო მსხვილი კომერციული და სამრეწველო აბონენტებისათვის
  - <u>ადგილზე მიტანის დანარიცხები:</u>
    - <u>სააბონენტო გადასახადი</u> - ფიქსირებული თვიური გადასახადი.
    - <u>განაწილების საფასური</u> - ყოველ გაყიდულ ერთეულზე დარიცხული ერთი კვტ.სთ ელექტროენერგიის (და მოთხოვნილების ზოგიერთი კომერციული და ყველა სამრეწველო ტარიფებისათვის) ხარჯი.
  - <u>დამატებითი გადასახადები:</u>
    - ელექტროენერგიის მიწოდებაზე გაწეული ხარჯების ამოღება
    - თვითდანერგილი ტარიფების შესაბამისობაში მოყვანა
    - დაბალშემოსავლიანთა დახმარების დაფინანსება, განახლებადი ენერგია და ენერგოეფექტურობის პროგრამები

DTE-ის საყოფაცხოვრებო მომხმარებლის ტარიფის მაგალითი

საყოფაცხოვრებო (D1)

		650 კვტ.სთ
გადასახადები განაწილებაზე		
გადასახადები მომსახურებაზე	$6.00	$6.00
ადგილზე მიტანის განაწილების დანარიცხი	$0,0500300	32,52
დამატებითი გადასახადები:		
VHWF	-$1,59	-$1,59
LIEAF-ის (დაბალშემოსავლიანთა ელ. ენერგიის გადასახადის დახმარების ფონდი) დამატებითი გადასახადი	$0,99	$0,99
EOS	$0,0027330	1,78
RRA	$0,0032080	2,09
NDS	$0,0007780	0,51
SBC	$0,0045600	2,96
SBTC	$0,0030200	1,96
ელექტროენერგიის მოწოდების საფასური		
ელექტროენერგიის საფასური		
1-ლი 510 (17კვტ.სთ*30 დღე)	$0,0691200	35,25
ჭარბი	$0,0825700	11,56
დამატებითი გადასახადები		
REPS	$0,43	$0,43
PSCR	$0,0010000	0,65
ბილი		**$95,10**
$$/კვტ.სთ		**$0,1463**

DTE კომერციული ტარიფის მაგალითი

მცირე ზომის კომერციული კომპანია (D3)		5 კვტ მოთხოვნა 1 000 კვტ.სთ
გადასახადები განაწილებაზე		
გადასახადები მომსახურებაზე	$8,78	$8,78
ადგილზე მიტანის განაწილების საფასური	$0,0355500	35,55
დამატებითი გადასახადები		
VHWF	-$1,35	($1,35)
LIEAF-ის (დაბალშემოსავლიანთა ელ. ენერგიის გადასახადის დახმარების ფონდი) დამატებითი გადასახადი	$0,99	$0,99
EOS (581-1650 კვტ.სთ)	$4,41	4,41
RRA	-$0,0040180	(4,02)
NDS	$0,0007780	0,78
SBC	$0,0045600	4,56
SBTC	$0,0030200	3,02
ელექტროენერგიის მიწოდების საფასური		
ელექტროენერგიის საფასური	$0,0759500	75,95
დამატებითი გადასახადები		
REPS (კომის. 851 - 1650 კვტ.სთ)	$1,83	$1,83
PSCR	$0,0010000	1,00
	ბილი	**$131,50**
	$$/კვტ.სთ	**$0,1315**

DTE

სამრეწველო (D6 საწყისი ძაბვაზე)		1 000 კვტ მოთხოვნა 432 000 კვტ.სთ	
გადასახადები განაწილებაზე			
გადასახადები მომსახურებაზე	$275,00	$275,00	
მაქსიმალური მოთხოვნილების გადასახადი	$2,35	2 350,00	
ადგილზე მიტანისა და განაწილების ხარჯები	$0,0034000	1 468,80	
დამატებითი გადასახადები			
VHWF	-$1,30	($1,30)	
LIEAF-ის (დაბალშემოსავლიანთა ელ. ენერგიის გადასახადის დახმარების ფონდი) დამატებითი გადასახადი	$0,99	$0,99	
EOS 11 500+ კვტ.სთ	$502,43	502,43	
RRA	-$0,0030640	(1 323,65)	
NDS	0,00077800	336,10	
SBC	$0,0045600	1 969,92	
SBTC	$0,0030200	1 304,64	
ელექტროენერგიის მიწოდების საფასური			
მოთხოვნილების საფასურის დარიცხვა	$14,34	13 264,50	**92,5%** დატვირთვის პიკის დროს მოთხოვნილება
დატვირთვის პიკი	$0,0440800	5 331,92	**28,0%** პიკურ პერიოდში მოხმარებული ელექტროენერგია
არაპიკური	$0,0410800	12 777,52	**72,0%** არაპიკურ პერიოდში მოხმარებული ელექტროენერგია
დამატებითი გადასახადები			
REPS (პირვ. >41 500)	$26,68	$26,68	
PSCR	$0,0010000	432,00	
	ბილი	**$38 715,55**	
	$$/კვტ.სთ	**$0,0896**	

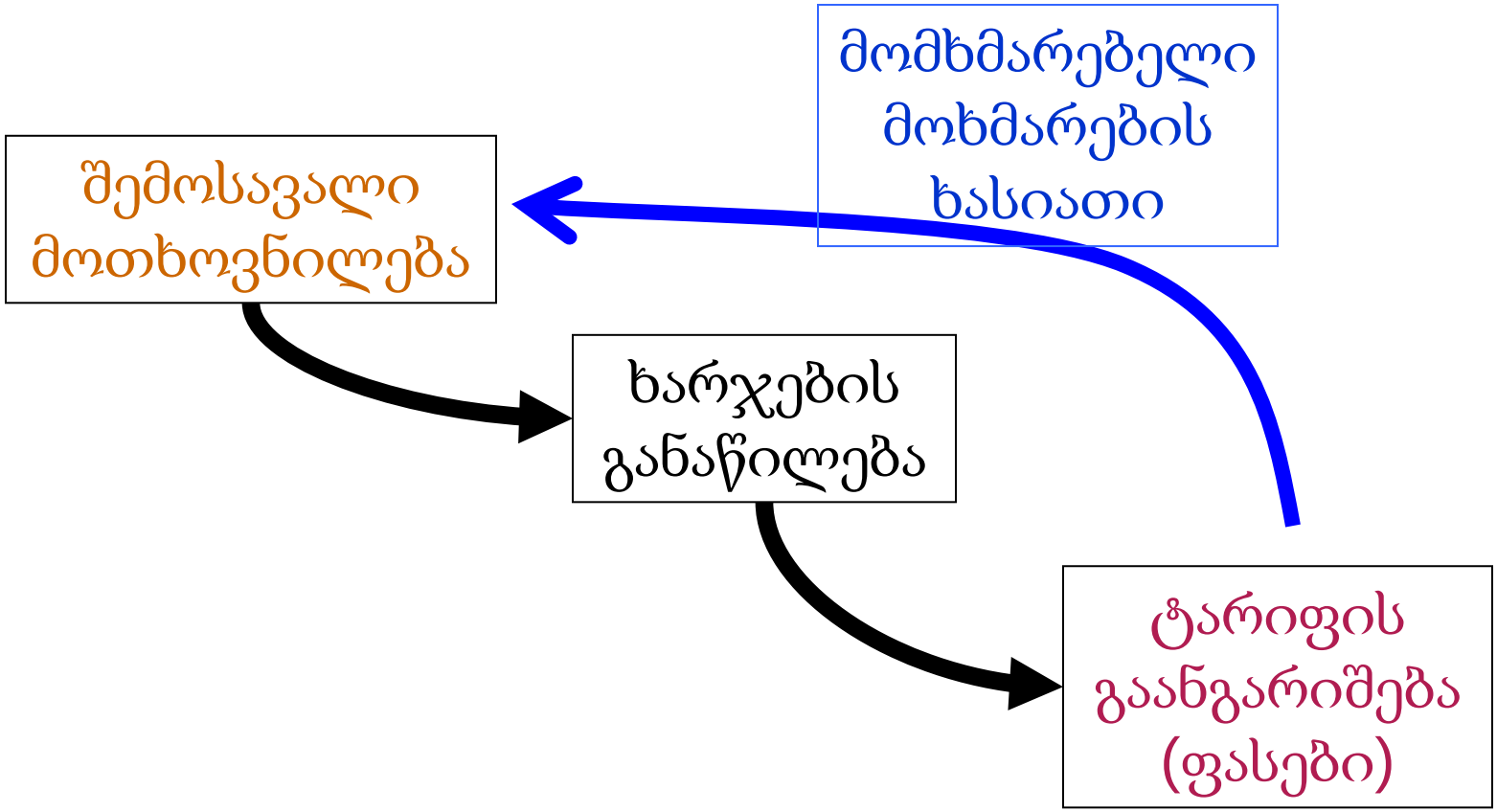
დანარიცხი რომელიმე სხვა სახელწოდებით ...

კომუნალური მომს. კომპანია	თვიური დანარიცხი
ალპენას ელექტროენერგია	სააბონენტო გადასახადები
კლოვერლენდის ელექტრული კოოპერატივი	გადასახადი ობიექტისათვის
DTE ელექტრიკი	მომსახურების გადასახადები
აბონენტის ელექტროენერგია	სისტემაზე დაშვების დანარიცხი
I&M	მომსახურების გადასახადები
მიდვესტის ენერგეტიკული კოოპერატივი	ხელმისაწვდომობის თვიური დანარიცხი
ჩრდილოეთ შტატების ელექტროენერგია (ექსელი)	სააბონენტო გადასახადები
თამბის ელექტრული კოოპერატივი	მომსახურების ბაზური დანარიცხი
UPPCo	მომსახურების გადასახადები
WPSC	სააბონენტო გადასახადები
WePCo	გადასახადი ობიექტისათვის

გასათვალისწინებელი ელემენტები:

- კომუნალური მომსახურების ტარიფები და ფასები
- მოსახლეობის რეაგირება ფასებზე
  - ფასები წამახალისებელი ფაქტორია და ელექტროენერგიის მწარმოებლებსა და მომხმარებლებს სიგნალს აძლევს
- ტარიფის გაანგარიშება გავლენას იქონიებს მოხმარების ხასიათზე
  - იმას, რომ სააბონენტო ტარიფი მაღალი იქნება და მოხმარების ტარიფი დაბალი, არ ექნება იგივე რეაგირება, რაც იმას, რომ სააბონენტო ტარიფი - დაბალი იყოს და მოხმარების ტარიფი - მაღალი. ამგვარ განსხვავებულ რეაგირებას უნდა მოველოდეთ მაშინაც კი, როცა ორივე ვარიანტი ერთსა და იმავე შემოსავალს უზრუნველყოფს დროის ხანმოკლე მონაკვეთში *(რატომ?)*
    - ტარიფების გაანგარიშება გავლენას ახდენს მოხმარების ხასიათზე, ეს კი, თავის მხრივ, გავლენას ახდენს მომავალ ხარჯებზე.

უკუკავშირის ციკლი

ტარიფიკაციის სხვა პროცესები

- REP, EO, LIEAF, გარანტიის უზრუნველყოფა და ა. შ.
  - უფლებამოსილია კანონმდებლობით (PA 295, PA 286 და ა. შ.)
  - გამოიყენება, რათა გაკონტროლდეს კონკრეტული სახის დანახარჯები
  - კომუნალური მომსახურების კონკრეტული პროგრამების დაფინანსება
- ჩვეულებრივ, ამოღება ხდება ტარიფებით ერთ კვტ.სთ-ზე
  - ხანდახან ტარიფით თითო აბონენტზე მოცემული კლასიდან
- იქმნება, შესაბამისობაში მოდის და მტკიცდება ტარიფის საქმის მოსმენის გარეშე

ტარიფიკაციის სხვა პროცესები (გაგრძ.)

- კომუნალური კომპანიის მიერ თვითდანერგილი ტარიფები
  - შესაბამისობაში მოდის საბოლოო ტარიფების დამტკიცების შემდეგ
- სპეციალური კონტრაქტები
  - კომისიის მიერ ინდივიდუალურად მტკიცდება
- TIER-ის (პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი) ტარიფიკაცია
  - მარტივი მექანიზმი, რომელსაც სოფელში განლაგებული კოოპერატივები იყენებენ

ელექტროენერგიის მიწოდებაზე გაწეული ხარჯების ამოღება (PSCR)

- ხდება შესყიდული ელექტროენერგიისა და საწვავის ხარჯების ამოღება
- ტარიფი შედგება ბაზისა და მამრავლისაგან.
- PSCR-ის ბაზა შეტანილია ელექტროენერგიის მომარაგების ბაზურ ტარიფში
- მამრავლი შეიძლება შეიცვალოს ყოველ თვეში მაქსიმალურ სიდიდემდე. მისი ამოღება ხდება დამატებითი გადასახადით
- კომუნალური მომსახურების კომპანია ვალდებულია წარადგინოს ელექტროენერგიაზე აბონენტის მოთხოვნილების მრავალწლიანი პროგნოზი

DTE-ის საყოფაცხოვრებო მომხმარებლის ტარიფის მაგალითი

საყოფაცხოვრებო (D1)

		650 კვტ.სთ
გადასახადები განაწილებაზე		
გადასახადები მომსახურებაზე	$6,00	$6,00
ადგილზე მიტანის განაწილების საფასური	$0,0500300	32,52
დამატებითი გადასახადები		
VHWF	-$1,59	-$1,59
LIEAF-ის (დაბალშემოსავლიანთა ელ. ენერგიის გადასახადის დახმარების ფონდი) დამატებითი გადასახადი	$0,99	$0,99
EOS	$0,0027330	1,78
RRA	$0,0032080	2,09
NDS	$0,0007780	0,51
SBC	$0,0045600	2,96
SBTC	$0,0030200	1,96
ელექტროენერგიის მიწოდების საფასური		
ელექტროენერგიის საფასური		
1-ლი 510 (17კვტ.სთ*30 დღე)	$0,0691200	35,25
ჭარბი	$0,0825700	11,56
დამატებითი გადასახადები		
REPS	$0,43	$0,43
PSCR	$0,0010000	0,65
	ბილი	**$95,10**
	$$/კვტ.სთ	**$0,1463**

ტარიფის რეგულირების პრინციპები

- სამართლიანობა როგორც რეგულირებული კომპანიის (მისი მფლობელები (ანუ დაინტერესებული მხარეები)), ასევე ტარიფის გადამხდელის მიმართ
- თავიდან უნდა ავიცილოთ უსამართლო და გაუმართლებელი დისკრიმინაცია ტარიფის კლასებსა და აბონენტებს შორის
  - ხარჯის გაანგარიშება - კონცეფცია: ხარჯის გამომწვევი იხდის ხარჯებს, რომელიც გასწია კომუნალურმა კომპანიამ
  - 2008 წლის საჯარო კანონი PA 286 სავალდებულოდ ხდის ხარჯზე დაფუძნებულ ტარიფებს